

نظام نوین ترویج

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
معاونت ترویج
شماره ۱ آبان ماه ۱۳۹۴

ضرورت اجرای طرح

(الف) پاسخگویی به مسائل و مشکلات کشاورزان در عرصه های تولیدی از طریق تعریف پهنه برای حدود ۸۰۰۰ نفر از فارغ التحصیلانی که در مراکز جهاد کشاورزی، جذب شده اند.

(ب) انتقال دانش فنی و یافته های تحقیقاتی به کشاورزان مستقر در هر پهنه تولیدی از طریق ایجاد شبکه مدیریت دانش کشاورزی.

(ج) انسجام سازمانی و بهره گیری از جمیع عوامل دولتی و غیردولتی در ارائه خدمات به کشاورزان که از طریق مشارکت تحقیقات در اجرای برنامه ها و طرح های ترویجی، تدوین و برنامه ریزی اجرایی می شود.

(د) ساماندهی و تجهیز مراکز جهاد کشاورزی دهستان به عنوان نقطه ارتباطی بخش (تحقیق، اجرا، ترویج) با تولیدکنندگان از طریق تدوین دستورالعمل لازم و تصویب و ابلاغ آن توسط مقام عالی وزارت جهاد کشاورزی

معرفی نظام نوین ترویج

نظام نوین ترویج به منظور مداخله گری فعال ترویج در نظام تولید کشاورزی و منابع طبیعی برای افزایش دانش فنی و تخصصی و کاربردی کارشناسان و همچنین بهره گیری از رویکردهای ترویجی مطلوب به منظور ارتقای مهارت های فنی و مدیریتی بهره برداران شاغل به فعالیت کشاورزی و منابع طبیعی تدوین و اجرا می شود.

ارکان سه گانه طرح به شرح ذیل می باشد:

۱ - ساماندهی و تجهیز مراکز جهاد کشاورزی دهستان به عنوان نقطه تماس با بهره برداران.
۲ - تعیین پهنه به منظور پاسخگویی به نیازهای بهره برداران، توسط کارشناسان مسئول هر پهنه.

۳ - استقرار مدیریت دانش به منظور دسترسی ذی نفعان به دانش فنی و یافته های تحقیقاتی

- مجریان اصلی فعالیت ها در این طرح کارکنان و کارشناسانی هستند که در مراکز

جهاد کشاورزی دهستان ها به فعالیت اشتغال دارند و با استفاده از توانمندی های شرکت های خدمات مشاوره ای، کلینیک های گیاه پزشکی، مددکاران و تسهیلگران، شرکت های تولیدکننده ادوات و نهاده ها و... اقدام به ارائه خدمات مناسب به بهره برداران هر پهنه تولیدی می کنند. بدیهی است که اقدامات ترویجی ارائه شده در این طرح در زمینه سیاست های بخش های اجرایی وزارت جهاد کشاورزی و مبتنی بر جهت دهی و بهره ورسازی نظام های تولید و حرکت به سمت استقرار نظام مناسب بهره برداری، تدوین شده است.

استان های پایلوت برای اجرای طرح

استان های پایلوت برای اجرای طرح، شامل آذربایجان شرقی، اردبیل، کرمانشاه و گلستان است. همچنین استان های خراسان رضوی، فارس، کرمان، مازندران، قزوین و گیلان به طور داوطلب مجری طرح مذکور می باشند.

اهداف طرح

۱. ایجاد فضای مناسب کاری برای کارشناسان مراکز جهاد کشاورزی دهستان از طریق ساماندهی و تجهیز مراکز

۲. امکان دسترسی کلیه کارشناسان مراکز جهاد کشاورزی دهستان به دانش فنی و تخصصی و یافته های تحقیقاتی با استقرار نظام مدیریت دانش

۳. افزایش قدرت پاسخگویی وزارت جهاد کشاورزی به تمامی کشاورزان از طریق تعیین پهنه تولیدی و کارشناس مسئول پهنه.

۴. افزایش اثربخشی فعالیت های بخش کشاورزی در

۵. استفاده از ظرفیت بخش غیردولتی در خدمات رسانی به کشاورزان با اولویت شرکت های خدمات فنی و مشاوره ای مستقر در پهنه های تولیدی

۶. دسترسی مدیران و برنامه ریزان به اطلاعات دقیق و کیفی پهنه های تولیدی از طریق سامانه ذیربط

(ستاد ویژه نظام نوین ترویج)

مدیریت دانش در نظام نوین ترویج

نظام نوین ترویج کشاورزی مبتنی بر اصول چندگانه از جمله استقرار مدیریت دانش در بخش کشاورزی و منابع طبیعی به منظور دسترسی ذی‌نفعان به دانش فنی و یافته‌های تحقیقاتی است. در حوزه مدیریت دانش این نظام بر آن است تا با تکیه بر عناصر کلیدی نظام مدیریت دانش یعنی نیروی انسانی، سازمان و فناوری‌های هوشمند و تعامل آنها از مجرای دانش، موجبات ایجاد بسترهای نظام‌مند دانش محور را در سطح بخش کشاورزی و منابع طبیعی فراهم کند. در تعریفی ساده مدیریت دانش به عنوان مفهومی میان رشته‌ای فرآیند کشف، کسب، توسعه و ایجاد، تسهیم، نگهداری، ارزیابی و به‌کارگیری دانش مناسب در زمان مناسب توسط فرد مناسب در سازمان است که از طریق ایجاد پیوند منابع انسانی، فناوری اطلاعات و ارتباطات و ایجاد ساختاری مناسب برای دستیابی به اهداف سازمانی صورت می‌پذیرد.

مراحل اجرایی استقرار مدیریت دانش

* تشکیل کمیته ای تحت عنوان «کمیته تدوین محتوا و تولیدات

علمی» به ریاست معاون ترویج و با هدف اولویت‌یابی حوزه‌های تحقیقاتی با هماهنگی معاونت‌های اجرایی وزارت جهاد کشاورزی با توجه به نیاز عرصه و سفارش اولویت‌ها به موسسات و مراکز تحقیقاتی برای تولید محتوا

* ایجاد پایگاه داده‌ها، دربرگیرنده کلیه انتشارات علمی پژوهشگران موسسات و مراکز تحقیقاتی تابعه سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

* طراحی شبکه مدیریت دانش برای تسهیل دسترسی بهره‌برداران، کارشناسان و کلیه سطوح مدیریتی وزارت جهاد کشاورزی به انتشارات علمی و ترویجی

* اقدام به راه‌اندازی سامانه «کشاورز

همراه» برای دسترسی سریع و آسان کشاورزان به کارشناسان و حل سریع مشکلات فنی، دسترسی به اطلاعات علمی و انتشارات.

* گام‌های بعدی با ارزیابی سطح همخوانی دانش موجود با مأموریت‌ها و وظایف وزارت جهاد کشاورزی، آگاهی از خلأهای

موجود در چرخه دانش و تدوین راهکارهای اجرایی تحقق آنها، موضوع اثربخشی دانش کشاورزی موجود در کشور در برنامه‌های میان‌مدت کلان کشاورزی کشور ارزیابی خواهد شد.

* تدوین سند نظام ملی مدیریت دانش کشاورزی در کشور بر مبنای افق توسعه بیست ساله کشور و به تبع آن ایجاد نظام ملی کشاورزی دانائی محور مبتنی بر مدیریت دانش گام‌های نهایی خواهند بود.

دکتر علی مراد سرافرازی مشاور معاون وزیر و مسئول تولید محتوای سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

اجرای همه‌جانبه طرح نظام نوین ترویج * پی‌گیری آموزش برای تمامی همکاران در سطح مراکز و در تمامی موضوعات تخصصی حوزه کشاورزی

* تشکیل بانک اطلاعات مربوط به هر پهنه و مراکز جهاد کشاورزی بر اساس دستورالعمل‌های طرح

* هماهنگی بخش‌های اجرایی و تحقیقاتی با بخش ترویج و آموزش به منظور پوشش حداکثری بهره‌برداران در پهنه‌ها

* برآورد نیازهای سخت‌افزاری و نرم‌افزاری مراکز برای اجرای موفق طرح.

بازدیدهای انجام شده

* مرکز جهاد کشاورزی سرخندکلاته، جلین، زرین‌آباد و دهستان فجر استان * حضور در برنامه روز مزرعه در ایستگاه تحقیقاتی عراقی محله

در جلسه کمیته اجرایی نظام نوین ترویج، معاون ترویج و قائم مقام معاونت، اطلاعات جامعی از برنامه‌های نظام نوین را ارائه دادند و مدیران ستادی به طرح فعالیت‌های دفاتر خود در این حوزه پرداختند. در ادامه به سوالات مطروحه پاسخ داده شد.

تعیین شدند که به‌طور متوسط هر پهنه، بالای ۲۰۰۰ هکتار را تحت پوشش قرار می‌دهد.

جلسات انجام شده

* رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان با حضور معاونان و مدیران ستاد سازمان (کمیته اجرایی نظام نوین ترویج استان) * مدیران جهاد کشاورزی در سطح استان و رؤسای مراکز جهاد کشاورزی

اهم مباحث مطروحه در جلسات

حاضرین در جلسه به ضرورت موارد ذیل اشاره نمودند:

* با توجه به ابلاغ بلوک بندی حوزه زیر بخش زراعت، هماهنگی در ستاد برای

گزارش سفر به استان گلستان

تاریخ سفر ۲۰ و ۲۱ مهر ۱۳۹۴

اعضای سفر: آقایان دکتر خاوازی معاون ترویج، دکتر شاه‌پسند قائم مقام معاونت ترویج و مدیرکل دفتر ترویج و منابع طبیعی، سلطانین مدیرکل دفتر آموزش بهره‌برداران و مشاغل کشاورزی، میثمی تبار مدیرکل دفتر آموزش کارکنان، درجانی مدیرکل دفتر بسیج و پشتیبانی شبکه عاملین ترویج و خانم مهندس بنی هاشم مشاور وزیر و مدیرکل دفتر امور زنان روستایی و عشایری.

استان گلستان یکی از چهار استان پایلوت در اجرای طرح نظام نوین ترویج است. این استان ۱۴ شهرستان و ۱۴ مرکز جهاد کشاورزی دارد. طرح پهنه‌بندی با مطالعه و برنامه‌ریزی و با توجه به ورود نیروهای جدیدالاستخدام و با ۱۰۴ پهنه شروع شد. در پهنه‌بندی انجام شده تعداد ۱۰۸ کارشناس به عنوان مسئول هر پهنه

آشنایی با استان

استان آذربایجان شرقی یکی از چهار استان پایلوت در اجرای طرح نظام نوین ترویج است. این استان ۲۰ شهرستان، ۶۲ شهر، ۲۹۲۱ روستا و ۵۴ مرکز جهاد کشاورزی دارد. برای استقرار نظام نوین ترویج به ویژه رکن پهنه‌بندی در این استان اقدامات خوبی انجام شده است. طرح پهنه‌بندی از اواخر سال ۹۳ با مطالعه و برنامه‌ریزی و با توجه به ورود نیروهای جدیدالاستخدام شروع شد. در پهنه‌بندی انجام شده تعداد ۵۱۷ کارشناس به عنوان مسئول هر پهنه تعیین شدند که به‌طور متوسط هر مروج ۴-۵ آبادی را تحت پوشش قرار می‌دهد و هیچ آبادی در استان بدون مروج نیست و هر آبادی دارای پرونده جداگانه خدمات ترویجی است. آموزش‌های توجیهی برای نحوه اجرای طرح پهنه‌بندی به صورت استانی، شهرستانی و مراکز جهاد کشاورزی انجام می‌شود و در زمینه‌های مختلف زیر بخش کشاورزی نیز آموزش‌های مهارتی داده شده است. در این استان همچنین سامانه طرح پهنه‌بندی برای سهولت و کنترل، نظارت و ارزیابی فعالیت‌ها تدوین، طراحی و برنامه نویسی شده و در حال اجراست.

اهم مباحث مطرحه توسط همکاران استان

- با اجرای طرح پهنه‌بندی، محققان در طول سال با مراجعه به واحدهای کشاورزی و دامپروری، در تعامل با کشاورز و بهره‌بردار قرار می‌گیرند.
- انتقال یافته‌ها با روش‌های قبلی پذیرفتنی نیست و بایستی مراکز تحقیقاتی چابک‌سازی کنند.
- افزایش ضریب نفوذ دانش با اجرای این طرح پیش‌بینی می‌شود.
- تجهیز مراکز جهاد کشاورزی به ویژه خودرو و رایانه ضروریست.
- اعتبارات ناکافی مهم‌ترین مانع کار است.
- لزوم توانمندسازی کارشناسان ستاد تا سطح شهرستان و دهستان مورد تأکید قرار گرفت.
- وضعیت نامناسب نیروهای ستاد سازمان استان چه از بعد کمی و چه از بعد کیفی مورد توجه قرار گیرد.
- درگیر شدن کارشناسان در امر تغییر کاربری اراضی به کار ترویجی لطمه وارد می‌کند.

تاریخ سفر ۲۸ و ۲۹ مهر ۱۳۹۴

اعضای سفر: آقایان دکتر خاوازی معاون ترویج، دکتر شاه‌پسند قائم مقام معاونت ترویج و مدیرکل دفتر امور ترویج و منابع طبیعی، سلطان‌یان مدیرکل دفتر آموزش بهره‌برداران و مشاغل کشاورزی، درجانی مدیرکل دفتر بسیج و پشتیبانی شبکه عاملین ترویج، دکتر سرافرازی مشاور معاون وزیر در امور تولید محتوا، دکتر علیپور معاون دفتر برنامه‌ریزی و پایش امور پژوهشی سازمان، اسحاقی معاون گروه رادیویی و تلویزیونی جهاد و رسانه‌های ترویجی و خانم بنی‌هاشم مشاور وزیر و مدیرکل دفتر امور زنان روستائی و عشایری.

جلسات انجام شده

- ۱- مسئولان جهاد کشاورزی شهرستان سراب با حضور روسای مراکز جهاد کشاورزی
- ۲- رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان با حضور معاونان و مدیران ستاد سازمان (کمیته اجرایی نظام نوین ترویج)
- ۳- مدیران جهاد کشاورزی شهرستان‌های استان و روسای مراکز جهاد کشاورزی

کار ویژه در استان توسط کارشناس مسئول پهنه‌ها

- سرشماری بدون هزینه از پرورش زنبور عسل که این مهم در همه مراکز جهاد کشاورزی قابل رصد کردن است.

پیشنهادهای مطرحه توسط همکاران استان و شهرستان

- با توجه به اینکه بعضی از بخش‌ها به شهر و مراکز تبدیل شده‌اند، لازم است تا تحولات اداری وزارت متبوع نیز متناسب با تغییرات مذکور و به منظور ارتقای بهره‌وری در تشکیلات سازمانی مدیریت‌ها و مراکز جهاد کشاورزی، به روز شود.
- ایجاد ردیف ملی برای تجهیز مراکز جهاد کشاورزی
- ایجاد نظام بهره‌برداری برای تکمیل زنجیره تولید در بخش کشاورزی

بازدیدهای انجام شده

- بازدید از مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان سراب و کارگاه آموزشی در حال اجرا در مدیریت مذکور
- بازدید از مرکز جهاد کشاورزی رازیق و آغیمون از توابع شهرستان سراب. در مرکز جهاد کشاورزی رازیق، شش کارشناس به علاوه یک مسئول مرکز مشغول به فعالیت هستند و ضمناً مرکز بدون راننده و فاقد اینترنت است. مرکز جهاد کشاورزی آغیمون نیز چهار کارشناس و یک مسئول مرکز دارد و

همچنین این مرکز قابلیت بهره‌گیری از شبکه اینترنت را دارد. در این بازدیدها، سوالات لازم در حوزه کاری مرکز طرح و درباره نحوه ورود کارشناسان به پهنه صحبت شد و در یک جمع صمیمی مسائل و مشکلات مورد بررسی قرار گرفت. در این سفر و در طول جلسات و بازدیدهای انجام شده، معاون ترویج و قائم مقام معاونت، فرایند نظام نوین ترویج و ارکان آن را برای آگاهی همکاران استان ارائه کردند و به پرسش‌های مطرحه پاسخ دادند.

معرفی اجمالی کارگروه‌های تخصصی نظام نوین ترویج کشاورزی

به منظور تحقق اهداف عالیه وزارت جهاد کشاورزی در استقرار نظام نوین ترویج کشاورزی، هفت کارگروه تخصصی در معاونت ترویج سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی تشکیل شد که عناوین، اهداف و اعضای شش کارگروه به شرح زیر است؛ در ضمن کارگروه هفتم با عنوان نظارت، ارزشیابی و پایش اثربخشی متعاقبا معرفی خواهد شد.

کارگروه ساماندهی مراکز جهاد کشاورزی

هدف این کارگروه برنامه ریزی برای ارتقاء توانمندی مراکز جهاد کشاورزی در هدایت، حمایت و پیشبرد برنامه های توسعه کشاورزی در چارچوب سیاستهای وزارت متبوع می باشد. این کارگروه بران است تا با تهیه، تدوین، تصویب و ابلاغ دستورالعمل ساماندهی مراکز جهاد کشاورزی فرایند منسجم، هدفمند و یکتواختی را در محورهای ساماندهی، پشتیبانی و تجهیز، انگیزش نیروی انسانی، آموزش و توانمند سازی، اعتبارات، ساختار و شرح وظایف در امور مراکز جهاد کشاورزی ایجاد نماید. مسئول کارگروه آقای درجانی مدیر کل دفتر بسیج سازندگی و شبکه عاملین ترویج می باشد که اعضای آن متعاقبا اعلام می شود.

کارگروه پهنه بندی

هدف از تشکیل کارگروه مذکور، شاخص سازی و برنامه ریزی برای پهنه بندی عرصه های تولید با بهره گیری از تجارب استان ها و نظارت و ارزیابی فرایندهای اجرایی در معاونت ترویج است. اعضای کارگروه، متشکل از مدیران معاونت ترویج، معاونت آموزش، نمایندگان تام الاختیار معاونت های اجرایی و سازمان های ذیربط، نمایندگان استان های پایلوت و کارشناسان موضوعی (حسب مورد) است. مسئولیت کارگروه با خانم بنی هاشم، مشاور وزیر و مدیرکل دفتر امور زنان روستایی و عشایری معاونت ترویج است.

کارگروه مدیریت دانش

هدف از تشکیل کارگروه مذکور، قرار دادن دانش کشاورزی در مسیر کمک به اهداف سازمانی وزارت جهاد کشاورزی است تا ضمن ایجاد ارتباط مؤثر بین منابع انسانی بخش کشاورزی اعم از مدیران، پژوهشگران، مجریان و کشاورزان، بتوان بین سطوح گوناگون منابع انسانی بخش کشاورزی با مراتب مختلف دانش از جمله اطلاعات مدیریتی، پژوهشی، کاربردی و دانش بومی کشاورزی؛ ارتباط ارگانیک برقرار کرد.

اعضای کارگروه فوق را معاون ترویج سازمان (رییس کارگروه)، مدیر کل دفتر ترویج کشاورزی و منابع طبیعی، مدیر کل دفتر پایش امور

پژوهشی، مسئول تولید محتوای علمی و ترویجی سازمان (دبیر کارگروه)، مدیر کل دفتر برنامه، بودجه و آمار سازمان و رئیس مرکز اطلاعات و مدارک علمی کشاورزی سازمان تشکیل می دهند. مسئولیت کارگروه با آقای دکتر علی مراد سرافرازی؛ مشاور معاون وزیر در امور تولید محتوای سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی است.

کارگروه اطلاع رسانی، مستندسازی و تولید رسانه

هدف از تشکیل این کارگروه، پوشش رسانهای فرایند اجرای نظام نوین ترویج در سه مقطع کوتاه، میان و بلند مدت است. در کوتاه مدت؛ پوشش رسانهای، اقدامات جاری در فرایند استقرار نظام نوین ترویج مانند آئین نامه ها، دستورالعمل ها، ابلاغ ها، بازدیدها و... را شامل می شود. در میان مدت؛ پوشش کامل رسانه ای از مصوبات کارگروه مدیریت دانش و در بلند مدت هم؛ مستندسازی مصور از فرایند استقرار نظام نوین ترویج در چهار استان پایلوت و همچنین پوشش رسانهای از مصوبات خاص کارگروه مدیریت دانش (که نیازمند دامنه زمانی است) انجام می پذیرد. اعضای کارگروه شش نفر از کارشناسان گروه رادیو و تلویزیونی جهاد و رسانههای ترویجی به عنوان اعضای ثابت و دبیران شش کارگروه نظام نوین ترویج (حسب مورد) می باشد. مسئول کارگروه آقای سیداسحاقی معاون گروه رادیو و تلویزیونی جهاد و رسانههای ترویجی و دبیر کارگروه آقای بهرامی می باشند.

کارگروه شبکه عاملین ترویج

هدف از تشکیل این کارگروه، عبارت است از: الف) برنامه ریزی به منظور آموزش، توانمندسازی و ارتقای مهارت های فنی، کاربردی، آشنایی با قوانین و مقررات و آموزش های مدیریتی هر یک از عاملین شبکه. ب) تدوین دستورالعمل حمایت و پشتیبانی شبکه عاملین ترویج برای تسهیل در اجرای برنامه های نظام نوین ترویج. اعضای کارگروه فوق را نمایندگان دفاتر معاونت ترویج، معاونت آموزش و نمایندگان سایر معاونت ها و سازمان های تخصصی وزارت متبوع (حسب ضرورت) تشکیل می دهند. مسئولیت کارگروه با آقای سلطانیان مدیرکل دفتر آموزش بهره برداران و مشاغل کشاورزی و دبیر کارگروه آقای ذبیحی می باشند.

کارگروه آموزش

هدف از تشکیل کارگروه فوق، برقراری ارتباط فرایندی بین جریان آموزشی و ترویجی برای هدفمند کردن فعالیتهای آموزشی به منظور تحقق اهداف نظام نوین ترویج است. اعضای کارگروه را نمایندگان دفاتر آموزش بهره برداران و مشاغل کشاورزی، آموزش کارکنان، بسیج سازندگی و شبکه عاملین ترویج و دفتر امور زنان روستایی و عشایری تشکیل می دهند. مسئول کارگروه آقای میثمی تبار مدیرکل دفتر آموزش کارکنان معاونت آموزش است.

فهرست نام نظام نوین ترویج

سردبیر: علی رضا سید اسحاقی
مدیر داخلی: شیوا پارسا نیک
با همکاری: فتح اله بهرامی
نشانی: تهران - خیابان آزادی - چهار راه نواب -
ساختمان دکتر حسینی - طبقه ۱۲
تلفن: ۶۶۹۴۰۷۴۷
نمابر: ۶۶۴۳۰۴۴۹
setad.dabirkhaneh.nnt@gmail.com

سایت معاونت ترویج به آدرس tarvij.areo.ir

طراحی مجدد و راه اندازی شد. این سایت اطلاعات فعالیت های ترویج بالاخص نظام نوین ترویج در سطح ستاد و استان ها را در اختیار کاربران قرار می دهد.